

II. Методология

Индексът “Местни условия за правене на бизнес” има за цел да изследва различията в бизнес средата на местно ниво и да посочи къде в България (в коя община или град) е най-лесно да се прави бизнес. Индексът включва всички 28 области в България, като всяка област е представена от един град – най-големият в общия случай (областният център). Включени са следните градове:

Върху шест основни индикатора, като всеки от тях има съставни (подиндикатори). Шестте индикатора имат равна тежест при определянето на крайния резултат. Идентифицираните индикатори са следните:

1) Ниво на местните данъци

1.1 Размер на данъка върху недвижимите имоти – в границите от 0,5 до 2 на хиляда върху данъчната оценка

площ на обекта – данъкът се определя от 2 до 20 лв. за 1 кв. м нетна търговска площ според местонахождението на обекта

2) Ниво на местните такси

2.1 Размер на такса за битови отпадъци за не-жилищни имоти на юридически лица

2.2 Размер на такса за ползване на пазари за търговия с промишлени стоки (на ден)

3) Регулиране на стопанската дейност на местно ниво

3.1 Наличие (или отсъствие) на регулаторен режим за стационарен търговски обект

Този режим не е регламентиран в закон и не е предвидена иконова делегация на общинските съвети да уреждат с подзаконен акт параметрите на посочената търговска дейност.

4) Електронно управление

4.1 Е-правителство:

♦ Общината поддържа ли собствена интернет страница

♦ Каква е степента на представяне на услуги по електронен път – I поколение (информация), II поколение (еднопосочно взаимодействие), III поколение (дву-

посочно взаимодействие), IV поколение (транзакция)

4.2 Едно гише:

♦ Общината има ли функциониращо „едно гише“

♦ Етап на готовност за практическа работа на „едно гише“ – базов етап, развиващ се етап, работещ етап, отличен етап

4.3 Публични регистри – поддържат ли се и достъпни ли са онлайн в интернет:

♦ Имотен регистър

♦ Регистър на общинското имущество

♦ Регистър за разпоредителните сделки с общински имоти.

5) Административни услуги

5.1 Процедура по издаване на строително разрешително:

♦ Време за издаването на строително разрешително – при условие че има изготвен Подробен устройствен план (ПУП)

♦ Наличие на трудности при работата си с общинската администрация в процеса на издаване на строителни разрешителни

5.2 Процедура по оценка на въздействието на околната среда (ОВОС)

За инвестиционно предложение, което попада в обхвата на приложение № 1 на Закон за опазване на околната среда (ЗООС):

♦ Време за получаване на решението по ОВОС

♦ Наличие на трудности при работата с общинската администрация и представителите на РИОСВ или МОСВ в процеса на получаване на решение по ОВОС

За инвестиционно предложение, което попада в обхвата на приложение №2 на ЗООС и за което е необходимо да се извърши преценка за необходимостта от извършване на ОВОС:

♦ Време за получаване на решението относно преценката за необходимостта от извършване на ОВОС

♦ Наличие на трудности при работата си с общинската администрация и представителите на РИОСВ или МОСВ в процеса на извършване на преценка за необходимостта от ОВОС

5.3 Промяна на предназначението на земеделските земи:

♦ Време за промяна на предназначението на земеделска земя, при условие че има изготвен подробен устройствен правилник (ПУП)

♦ Наличие на трудности при работата си с общинската администрация в процеса на промяна предназначението на земеделската земя

6) Корупция в местната власт

6.1 Доколко сериозен е проблемът с корупцията в работата на местната власт

6.2 Доколко често се налага на фирмите и предприятията да правят нерегламентирани плащания и да дават подкупи

6.3 Политики за борба с корупцията:

♦ Местната власт осъществила ли е ефективни антикорупционни инициативи

♦ Има ли адекватни правила и регламенти, които изискват максимална прозрачност по финансови въпроси, и възпрепятства ли се конфликтът на интереси в сферата на местната администрация

♦ Прозрачни ли са процедурите по обществени поръчки, които се възлагат от местната власт

За всички индикатори са изготвени съответните въпросници, групирани в „Административен въпросник“ и „Бизнес въпросник“. Чрез тях се набавят нужните данни за класирането.

2. Начин на изчисляване

На базата на описаните по-горе индикатори се определя мястото на всеки от разгледаваните градове спрямо останалите градове чрез техниката за **стандартизация по персентили**. Този метод е полезен за комбинирането на индикатори с различно разпределение. На базата на научни изследвания и консултации с местната власт представители на бизнеса и структури на гражданското общество стигнахме до извода, че тези шест индикатора

1)	Благоевград	10)	Кърджали	19)	Русе
2)	Ботевград	11)	Кюстендил	20)	Силистра
3)	Бургас	12)	Ловеч	21)	Сливен
4)	Варна	13)	Монтана	22)	Смолян
5)	Велико Търново	14)	Пазарджик	23)	София
6)	Видин	15)	Перник	24)	Стара Загора
7)	Враца	16)	Плевен	25)	Търговище
8)	Габрово	17)	Пловдив	26)	Хасково
9)	Добрич	18)	Разград	27)	Шумен
				28)	Ямбол

Всеки от тези градове се класира по предварително зададени индикатори, като се използва специален метод на изчисление (ранкиране). Индикаторите и начинът на изчисление са описани по-долу.

1. Индикатори

Индексът “Местни условия за правене на бизнес” се гради

на недвижимия имот

1.2 Размер на данъка върху превозните средства – визира се данъкът за леки автомобили с мощност над 74 kW до 110 kW включително – от 1,10 до 3,30 лв. за 1 kW

1.3 Размер на патентен данък (годишен), като се визира търговия на дребно до 100 кв. м нетна търговска

обхващат относително пълно и цялостно условията за правене на бизнес на местно ниво в различните региони на страната и съответно – успешно отразяват различията в условията за правене на бизнес на местно ниво, които зависят от местната власт и регионалните представители на централната изпълнителна власт.

За събиране на информация по всеки показател и съставяне на класацията са използвани следните подходи:

- ◆ Анализират на местните наредби и регламенти
- ◆ Проучване на интернет сайтовете на общините и други органи на регионално ниво
- ◆ Попълване на въпросници и анкети от представители на местния бизнес, сдружения на гражданското общество, адвокати и юристи, представители на местната власт и администрация
- ◆ Интервюта, провеждане на фокус-групи и срещи с представители на бизнеса и администрацията

За обработване на събраната информация от въпросниците и анкетите се преминава през следните процедурни стъпки:

- ◆ Изготвяне на матрица за въвеждане на данните
- ◆ Въвеждане на информацията или превръщане на събраната информация в числов вид, който е подходящ впоследствие за количествена обработка
- ◆ Статистическа обработ-

ка – за статистическа обработка в този случай са подходящи едномерни и двумерни разпределения, средни аритметични, медиана и мода, тестове за статистическа значимост и тестване на хипотези.

Методологията за определяне на поредните места на всеки град на база на получената количествена информация от въпросници, анкети и интервюта е следната:

- ◆ Всички шест индикатора имат равни тегла, т.е. те са представени равнопоставено в крайната класация на всеки град и по този начин се избягва субективният елемент – като не се дава по-голяма тежест на един индикатор спрямо друг
- ◆ Изготвя се подкласация на градовете според всеки показател. Тази подкласация е независима от резултата на всеки град според другите показатели
- ◆ За изготвяне на подкласациите са използвани математическите концепции персентил и персентилен ранг
- ◆ За изготвяне на крайната класация се намира осреднен ранг на всеки град на базата на персентилните му рангове във всички индикатори и на тази база се определят неговият финален ранг и съответно мястото му сред останалите градове.

Световната банка посочва три предимства на използването на рангове при представяне на резултатите на индекса „Правене на бизнес“:

- 1) *Първо*, този метод на представяне на данните е лесно разбираем от политиците, журналистите и експертите и следователно създава нужните предпоставки за предприемане на реформи
- 2) *Второ*, представянето на информацията чрез рангове позволява да се проследят тенденциите и различните закономерности в регулирането на бизнеса. Например в Европа северните страни като група се представят най-добре в индекса „Правене на бизнес“, т.е. там е относително най-лесно да се прави бизнес, а балтийските страни се характеризират с предприемането на най-амбициозни реформи (и сравнително бързо изкачване в класацията)
- 3) *Трето*, този подход позволява да се измери ефектът от реформата. Политиците обикновено искат да знаят какво ще „спечелят“ от дадена реформа и чрез симулиране на някои мерки (например намаляване на броя на процедурите или времето за изпълнение на дадена административна услуга) могат да видят на практика къде биха се позиционирали сред другите участници в класацията

Фактът, че даден град се намира на първо място в класацията, обаче не означава, че в този регион условията за правене на бизнес са оптимални и регулирането е възможно най-ефективно. Първите места показват единствено, че в тези градове административните условия за правене на бизнес

като цяло са относително по-добри спрямо другите разглеждани градове, но за всеки частен случай зависи от вида на конкретната дейност, ресурсите на предприемача и неговото поведение и решенията, които взима. Следователно по-горните места в класацията показват, че местната власт и регионалните представители на централната власт са създали регулаторна среда, която подпомага (или не пречи в голяма степен) процеса за правене на бизнес и като цяло улеснява в по-голяма степен (или затруднява по-малко) предприемачите в усилията им да рискуват, да инвестират и да създават стойност в икономиката.

Математически дефиниции

Персентил е онази стойност от честотното разпределение на променлива, под която се намира даден процент от стойностите в извадката. Например 30^{-и} персентил – това е стойността, под която се намират 30% от стойностите на извадката. 30^{-и} персентил може да се дефинира и като най-малката стойност в извадката, която е по-голяма или равна на 30% от стойностите, като 20^{-и} персентил се нарича квинтил, 25^{-и} персентил се нарича квартал, а 50^{-и} персентил – медиана.

Персентилният ранг е поредното място, което дадената стойност на променливата заема в честотното разпределение.